

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-740-0126
Dok.: BGJ40129

Besvarelse af spørgsmål nr. 1 af 14. februar 2006 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Dommeres bibeskæftigelse) (L 129).

Spørgsmål nr. 1:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 14/2-06 fra Institut for Virksomhedsledelse og Økonomi, Syddansk Universitet vedrørende L 129 (Dommeres bibeskæftigelse), jf. L 129 – bilag 1.”

Svar:

Henvendelsen af 14. februar 2006 fra professor i økonomi ved Syddansk Universitet Christen Sørensen og speciallæge dr. med. Leif Klinken er vedlagt et debatindlæg, der efterfølgende er blevet bragt som kronik i Politiken den 26. februar 2006.

Forfatterne mener ifølge indlægget, at dommeres adgang til at påtage sig lønnet bibeskæftigelse bør afskaffes, medmindre der efter en konkret vurdering utvivlsomt ikke er nogen betænkelighed ved den pågældende type bibeskæftigelse. Endvidere bør i hvert fald lands- og højesteretsdommeres deltagelse i private voldgifter helt afvikles. Efter forfatterernes opfattelse har dommernes bibeskæftigelse negativ indvirkning på varetagelsen af hovedstillingen.

Forfatterne er således uenige med det flertal i, der har afgivet betænkning nr. 1465/2005, som lovforslaget om dommeres bibeskæftigelse bygger på. Flertallet (udvalget med undtagelse af et medlem) finder, at der efter det for udvalget oplyste ikke er grundlag for at antage, at det tidsmæssige omfang af dommeres bibeskæftigelse har haft en negativ indvirkning på varetagelsen af hovedstillingen.

Lovforslaget er på dette punkt udformet i overensstemmelse med anbefalingen fra et flertal i Udvalget om dommeres bibeskæftigelse, således at det ikke forbydes dommere at have lønnet bibeskæftigelse, men at der indføres et loft for den enkelte dommers indtægter ved bibeskæftigelse.

Ved udformningen af lovforslaget har Justitsministeriet bl.a. lagt vægt på, at dommere gennem deres bibeskæftigelse er med til at varetage en lang række opgaver af samfundsmæssig betydning, og at bibeskæftigelse generelt kan medvirke til at give dommerne en bred samfundsmæssig indsigt og øge deres viden om specifikke samfundsforhold.

Det er samtidig en væsentlig forudsætning, at dommernes bibeskæftigelse ikke har et sådant tidsmæssigt omfang, at det må antages at indvirke negativt på varetagelsen af hovedstillingen. Udvalget om dommers bibeskæftigelse har med henblik på vurderingen af dette spørgsmål foretaget en detaljeret kortlægning af dommers bibeskæftigelse. Hovedformålet med kortlægningen har været at belyse, hvilke typer af bibeskæftigelse dommerne har, hvordan bibeskæftigelsen er fordelt mellem dommerne, hvilke indtægter dommerne har ved bibeskæftigelse, og hvilket tidsforbrug dommerne har ved bibeskæftigelsen. Resultatet af kortlægningen er refereret i betænkningens kapitel 3 og gengivet i bilaget til betænkningen. En sammenfatning af kortlægningen er indeholdt i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.

Det fremgår af udvalgets betænkning (side 76), at udvalget på grundlag af kortlægningen mener, at den bibeskæftigelse, der i dag indehaves af dommerne, samlet set hverken for så vidt angår antallet af bierhverv, størrelsen af biindtægter eller størrelsen af tidsforbruget har et sådant omfang, at den generelt set giver anledning til at rejse tvivl om bibeskæftigelsens indflydelse på arbejdsindsatsen. Ét medlem har bl.a. anført, at bibeskæftigelse i det foreliggende omfang nødvendigvis må betyde, at der er færre kræfter tilbage til hovedbeskæftigelsen (betænkningens side 70).

Forslaget om et loft over den enkelte dommers indtægter ved bibeskæftigelse er udformet således (forslaget til retsplejelovens § 47 b), at en dommers biindtægter inden for en 3-årig periode ikke i gennemsnit må overstige halvdelen af dommerens løn i hovedstillingen og maksimalt må udgøre halvdelen af en højesteretsdommers løn i hovedstillingen. Forslaget har navnlig til formål at sikre, at den enkelte dommers bibeskæftigelse ikke antager et for stort omfang.

Forfatterne kritiserer i indlægget, at visse indtægter foreslås undtaget fra dette loft.

Undtaget fra indtægtsbegrænsningen er efter lovforslaget indtægter ved forfattervirksomhed og hverv i særlige domstole. Baggrunden for, at forfattervirksomhed foreslås undtaget, er bl.a., at dommere ligesom alle andre bør have fri adgang til at skrive bøger, artikler mv. Bibeskæftigelse i de særlige domstole (Den Særlige Klageret, Arbejdsretten og tjenestemandssretterne) er undtaget, idet disse domstole er en integreret del af domstolssystemet, hvor dommerne udfører domstolsarbejde på linie med arbejdet i de almindelige domstole. Der henvises nærmere til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.4.3.

Endvidere foreslås det at undtage biindtægter ved hverv, hvor det ved lov er bestemt, at hvervet skal varetages af en dommer, i de første 3 år efter, at dommeren har tiltrådt hvervet. Formålet er at sikre, at ingen dommer på grund af loftet afskæres fra at påtage sig hverv, som lovgivningsmagten har bestemt skal varetages af en dommer. Undtagelsen skal som nævnt gælde i 3 år efter tiltrædelsen af hvervet, så dommeren får rimelig tid til i givet fald at tilpasse sine øvrige biindtægter til indtægten fra det lovbestemte hverv. Der henvises nærmere til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.4.6.

Forfatterne henviser visse steder i indlægget til bestemmelsen i grundlovens § 62, hvorefter retsplejen skal holdes adskilt fra forvaltningen.

Justitsministeriet skal hertil bemærke, at det ikke anses for at være i strid med denne grundlovsbestemmelse om domstolenes uafhængighed, at visse dommere f.eks. varetager hverv i offentlige råd og nævn.

Endvidere anfører forfatterne i indlægget, at forslaget om, at en retspræsident kan udpege opmænd i forbindelse med voldgiftssager kan medføre, at der opstår spørgsmål om retspræsidentens habilitet, idet retspræsidenten vil kunne udpege sig selv som opmand.

Justitsministeriet skal hertil bemærke, at det efter lovforslaget (forslaget til retsplejelovens § 47 a, stk. 3) generelt er domstolene og ikke de pågældende parter selv, der skal udpege dommere til de typer af bibeskæftigelse, som indebærer tvistløsning uden for domstolene. Formålet hermed er bl.a. at undgå, at udpegningen af en dommer kan rejse spørgsmål om dommerens habilitet i hovedstillingen. Efter bemærkningerne til den pågældende bestemmelse skal retspræsidenten ved sin afgørelse bl.a. overveje, om udpegning af en dommer, som parterne eller deres repræsentanter har bragt i forslag, kan give anledning til betænkeligheder eller kritik som følge af, at de samme parter eller advokater flere gange tidligere har peget på den pågældende dommer. En retspræsident vil kunne pege på sig selv som opmand, men retspræsidenterne vil ligesom andre dommere efter lovforslaget hvert år skulle indberette deres indtægtsgivende bierhverv, og antallet og karakteren af den pågældendes bierhverv, herunder også hvervgiveren, vil blive offentliggjort. Der vil således efter lovforslaget være sikret fuld åbenhed om både retspræsidenters og andre dommers bibeskæftigelse.